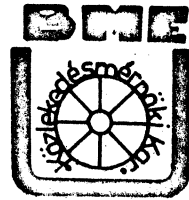

KÖZHIR

1978. XI. 24. A KÖZLEKEDÉSMÉRNÖKI KAR KISZ SZERVEZETÉNEK LAPJA VII. félév. 11. szám.

MEGTÖRTÉNT

Szokatlan dolgot láthatott a jó öreg K épület. Kedden / XI. 14. / délután érdeklődő hallgatókkal és oktatókkal voltak tele az alagsori 26-os terem padjai. Zajlott karunk Ifjúsági Parlamentje.

Az ülést Ember Péter, kari szervező titkár nyitotta meg. Elmondta, hogy mik azok a fő feladatok, melyeket a parlamentnek kell megoldania. Ezután átadta a szót Dr. Simonyi Alfréd docensnek, karunk oktatási dékánhelyettesének, aki Dr. Orosz József dékánt helyettesítette.

Dr. Simonyi Alfréd beszédében kiemelten foglalkozott az elkövetkező időszak két fő feladatával - az új tanterv bevezetésével, és az új oktatási rend meghonosításával karunkon. Ennek kapcsán elmondta, hogy „a két feladatot úgy kell megvalósítani, hogy közben az oktatás színvonalát, de emeljük magasabbra”. Csak címszavakban utalnék beszédének főbb gondolataira:

- Gondot jelent az SI mértékrendszer 1979 dec. 31-ig történő végleges bevezetése;

- tanévenként egyre több évfolyam kapcsolódik be az új tantervbe, s ez / illetve az előző is / párosul az új oktatási rend meghonosításával;
- az új oktatási renddel kapcsolatos feladataink / mind oktatóké, mind hallgatóké / a tapasztalatok összegzése, és a megfelelő, optimális forma megkeresése. / új számonkérési módszer, TDK munkába való bevonás, tanszéki kutatómunkába való bevonás/. Ezután kiegészítette az 1978-90-ra vonatkozó előzetes intézkedési tervet, adott néhány szempontot a terv egyes pontjaihoz. Kiemelte, hogy „összhangban van az egyetemi előzetes intézkedési tervvel”. Majd pedig sikeres munkát kívánt a parlamentnek. Komócsin Zoltán, karunk KISZ titkára emelkedett szólásra. Előzetesen adott egy összefoglalót, hogy várhatóan milyen témák merülnek majd fel a hozzászólásokban, és végül néhány

személyes problémát vetett fel. Felszólalásából néhány gondolat:

- Az 1976-os parlamenten felvetett problémák jó része megoldódott, vagy meg fog oldódni az új oktatási renddel;

- a folyamatos számonkérés miatt csak írásbeli;

- a „jobb termék” szétosztása lehetne igazságosabb a karok között;

- nagyon komoly feladatokat ró az új oktatási rend bevezetése a hallgatói képviselőkre;

- fektessük le konkrétan, hogy mely kérdésekben van a KISZ-nek véleményezési joga;

- nagyon rosszak az oktatás műszaki feltételei;

- a megjavult oktató-hallgató viszonyon belül a szakmai vonalat lehetne erősíteni.

Egy rövid szünet, egy-két szendvics, és egy-egy trauma elfogyasztása után folytatódott az ülés. Karunk hallgatói, a tankörök küldöttjei emelkedtek egymás után szólásra. Csak dióhéjban:

- Gordos Gábor a KISZ klub problémáiról beszélt; az átköltözés utáni helyzet kérdéssé teszi a klub fennmaradását. Minden karnak van klubja a kollégiumokban, de a mi mária-utcai klubunk nem vállalhat kari klubba a megosztottság miatt. Biztosan lehetne helyet keresni a budai oldalon is szeretett klubunknak.

- Többen érintették a szabadnap kérdését. Igen élesen kitűnt a keddi szabadnap hátrányos volta, és kérték karunk vezetőit állítsák vissza a szabadszombatot, hiszen ez a hallgatóknak, és az oktatóknak egyaránt jobb lenne.

- A legtöbb felszólalás talán a nyári termelési gyakorlatokat érintette. Szó volt itt a III. év utáni forgácsolási gyakorlat szervezetlenségéről, az anyagmozgató gépész ágazat debreceni nehéziparkezelői gyakorlatának túl hosszú időtartamáról, valamint a külföldi és itthoni termelési gyakorlat ellenlétes és igazságtalan követelményeiről.

- Somlóvári László a hajós ágazat problémáit említette. Szerinte meg lehetne oldani számukra is a külföldi csere termelési gyakorlatot; illetve azt, hogy a három év után a Flotillához kerüljenek katonának. Ezenkívül szeretné, ha már az első évben a szakmájukkal foglalkozhatnának a hajósok, és nem kellene más szakmákkal ismerkedniük.

- Németh György több kérdést vetett fel. Kérte, lehessen ismétetni a folyamatos számonkéréskor a sikertelen / nem feltétlen elégtelen, hisz azt kell / zárhelyit, mert 3-4 alkalomra elhúzódva egy vizsga során nagyon megnőhet a tévesztési százalék. Felvetette az SI mértékrendszer bevezetésének visszasságait; miért jelenhetett meg 1978-as jegyzet a régi mértékrendszerrel? Szerinte a feladatok egyenletes elosztása nem valósult meg a legutóbbi parlament óta. Es még egy téma: az üsztöndíj. Ha nem növelik az összes rendelkezésre álló összeget, akkor nem valósíthatjuk meg az igazságos differenciálást hallgatóinknál.

- Mihályi Gábor hozzászólása tartalmazta a legtöbb éles bírálatot. Ő is támadta a keddi szabadnap, sőt a katalógus rendszerét is, megkérdőjelezte / példákkal alátámasztva /, hogy ténylegesen élhet-e a KISZ, véleményezési jogával zh- és vizsgadőpontok esetén? Több negatív példát említett a folyamatos számonkéréssel kapcsolatban.

- Egyéb kisebb témák is / ezek némelyikét az egyetemi parlamentre is elvihatjuk / napirendre kerültek.

A felszólalók után Simonyi elvtárs kapott szót, hogy válaszoljon a felvetett kérdésekre. Elmondta, hogy igen éles, bíráló felszólalások hangzottak el, bár jóval kevesebb, mint két évvel ezelőtt, s ez úgy értékelhető, hogy a problémák száma csökkent. Több kérdésre ott helyben adott választ, míg néhányat tanszéki hatáskörbe utalt át.

Ezután az Ifjúsági Parlament megvá-

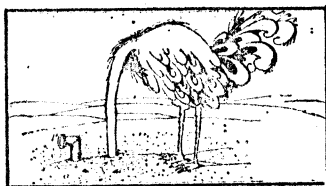

lasztotta egyetemi küldötteit:

- Gordos Gábor
- Gulyás József
- Kovács Zsolt
- Mesterházi Zoltán
- Mihályi Gábor
- Németh György
- Olt Károly
- Pásztor Judit
- Rábe István
- Somlóvári László

Ők képviselik karunkat az egyetemi Ifjúsági Parlamenten december 12-én.

Mile Károly

GO and WIN!

Felhívjuk a hallgatók figyelmét, hogy a nyelvi verseny kári fordulóját 1978. december 5-én kedden a K épület II. emelet 21-22-ben rendezzük meg

- orosz
- angol
- német
- francia nyelvből.

A versenyfeladat két részből áll:

1. Fordítás idegen nyelvről magyarra, a fordítandó szöveg mennyisége 30sor
2. Fordítás magyar nyelvről idegen nyelvre. A fordítandó szöveg mennyisége 12 sor.

A versenyzők szótárt használhatnak. Az I. és II. évf. hallgatói orosz nyelvből indulhatnak, a III., IV., V. évf. hallgatói valamennyi hirdetett nyelvből versenyezhetnek.

A versenyen részt vehet a kar bármelyik hallgatója, kivéve azokat, akiknek anyanyelve a verseny tárgyát képező nyelv, valamint akik az illető nyelvet beszélő országban folytattak tanulmányokat. A versenyre jelentkezni lehet a nyelvórákon a kar nyelvtanárainál. A verseny eredményét, és az ünnepélyes díjkiosztás időpontját később közöljük. A nyelvi verseny karunkon immár hagyományossá, a hallgatók előtt népszerűvé vált.

Felhívjuk a hallgatókat, hogy az ideai nyelvi versenyen is minél nagyobb számban vegyenek részt!

A NYELVI INTÉZET KÖZLEKEDÉSKARI
KÖZLEKEDÉSKARI KISZ VEZETŐSÉG
CSOPORTJA

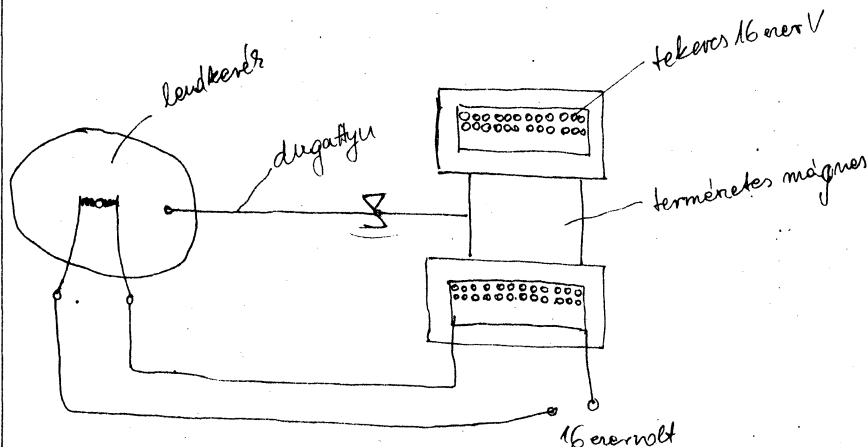
Egy rendkívüli újítás

Tisztelt Ganz Mávag Mozdony Vagon és Gépgyár!

Örömmel olvasom, hogy egyre nagyobb teljesítményű 3000 LE-s mozdonyokat készítenek. Csak egy baj van, a Forgóátalakítók 16000 voltot alakítanak át kisebb feszültségre, és ezeknél nagy a veszteség a lineáris motoroknál. Ezért találmányomat szeretném benyújtani önöknek. A dugattyús villanymotort már feltaláltam 10 éve, és eddig még nem használtam lehetne építeni 8-hengereset direkt 16000 voltra 10000 LE lenne teljesítménye. A dugattyús villanymotor előnye, hogy olcsón előállítható, és mivel a dugattyú természetes mágnes, ezért tehát örületes erőt lehet vele előállítani, mert egyszerű lineáris

villanymotor fogaskerék áttétele képes vinni a villanymozdonyt. A dugattyús villanymotornál is gyorsító áttételt kell beiktatni, mert olyan erő keletkezik 8 hengernél, hogy a lendkerék áttétele lehet lassító is és gyorsító is, hogy induláskor lassító legyen az áttétel, de amikor a jármű már megy mindig gyorsítóbb áttételre lehessen kapcsolni. A kandó mozdony meg se közelíti a dugattyús villanymozdony itt a dugattyú mágnesezésén múlik minden. Egy fordulatná kétszer működik az elektromágnes, egyszer amikor behúzza a természetes mágnes s egyszer amikor kilöki. A villamosenergiaátvittele 90%, ami jobb mint a forgózemű gépeké. Kérem elbírálni találmányomat.

Wév, cím, aláírás

Műszaki vélemény a 11-2929 naplószerű újításhoz

Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a 3000 LE-s mozdonyok teljesítménye nem változik, a nagyobbakat jogosan már nem tekintjük 3000 LE-snek. A feltaláló által vélt baj nem is olyan nagy, tekintettel arra, hogy a forgóátalakító a félvezetős mozdonyokon is ismeretlen / helyette egyszerű tranz formátor végzi a feszültségátalakítást /, és különben sem 16 kv a tápfeszültség, hanem 25 kv. Indokolatlan a nagy veszteség miatti aggodalom is, mert ha lenne is forgóátalakító, annak mindössze szigetelés és nem hatásfok / nagy veszteség / problémát jelent a nagy-feszültség. Bátorodunk megjegyezni, hogy a feltalálónak halvány fogalma sincsen arról, mi az a lineáris motor, / ami egyébként a világ legfejlettebb va-

súti nemzeteinél kezd alkalmazásba kerülni egészen nagy-sebességű járműveken részben kísérleti üzemben, de feltétlenül, mint a jövő útja /. Az újító által már 10 éve feltalált dugattyús villanymotor / a szabadalmi bejelentés adatait az újító elfelejtette közölni / szenzációs hátrányokat valósít meg. Köztudomású, mindenféle alternáló mozgást végző hajtás döntő hátránya, a nagy tömegek fordulatonkénti felgyorsítása, lelassítása, mozgásirányának szükség szerű megváltoztatása, és - ahogy újító vázlatában maga is közli - az egyenletes járás érdekében tekintélyes tömegű lendkerék! Ez természetesen eleve kizárja a jó hatásfok elérését. Újító-feltaláló nem nagyon indokolja a „8-hengeres direkt 16 kv-os 10000 LE-s teljesítményű” motorra vonatkozóan, hogy miért éppen 8 hengeres, és mitől 10000 LE-s.

megkíséreltük a tudomány mai állása alapján számításokkal a hiányzó adatokat megállapítani, és a dugattyús villanymotor működési feltételeit és elvét meghatározni, de tekintettel az újítás-találmány rendkívüli voltára, sikertelenül. Mindenesetre

Rendben van professzor úr, dekorholnap behozom az indexemet!

alábbiakban felsorolunk néhány az elektrotechnika és a fizika érvényben levő törvényei alapján felmerült - megoldatlannak tűnő - problémát, melyekre választ nem várunk:

1. Feltaláló 16 kV-ot kíván kommutálva egy induktív tekercsre rákapcsolni. A villamosgép elméletből és gyakorlatból ismeretes, hogy a komutációs feszültség 34-37 V lehet. Könnyen belátható, hogy 16 kV kommutálására alkalmas berendezés nem készíthető.

2. Az igen nagy teljesítményű / 1250 LE tekercsenként / tekercs megszakításakor 20-szoros induktív feszültség-lökés jöhet létre, ez amellet, hogy 300000 V-os szigetelési szintet kíván, még papíron is világrekordot jelent, mint komutációs feszültség.

3. Feltaláló húzó-toló erőt emleget „természetes mágnes” dugattyúval. Megfeleldezik azonban arról, hogy a rendelkezésre álló 16 kV-os áram váltakozó áram, így előbb egyenirányítani kellene. / Ez nem olcsó mulatság, és vezérelve önmagában is elegendő a mozdony vontatási energia ellátására. /

4. A mágneset nem bányásszák „természetes mágnesként”. Ha feltaláló -

az irodalomban használt nevén - permanens / allandó / mágnesre gondolt, úgy tudnia kellene, hogy a villamosan gerjesztett mágnes terébe helyezve lemágnesesződik, azaz elveszíti mágnességét. Hogy ez ne következzen be, adott esetben a permanens mágneset 1-2 nagyságrenddel nagyobb térerőségre kell választani, mint a ráható elektromágnes. Még elgondolni is lehetetlen milyen tömegeket eredményez egy 1200 LE-höz szükséges kb. 900000 kp húzóerejű szolenoidnál 10-100-szor nagyobb permanens mágnes. Megjegyzendő, hogy energianyerés csak változásból érhető el, változás pedig a szolenoid mágnes ki-bekapcsolásával van tervbe véve, tehát majdnem teljesen mindegy, mekkora permanens mágneset alkalmaztunk.

5. Közismert tulajdonsága a mágnesköröknek, hogy a légrésgerjesztéshez sokkal nagyobb energia szükséges, mint a vastest gerjesztéséhez / ez utóbbi bizonyos esetekben el is hanyagolható /. Feltaláló vázlatos elrendezése, szolenoid kivitelre enged következtetni, ennél rosszabb légrés-viszonyú elektromágneset már nem lehet készíteni, így a teljes e-

Úgy megijesztettél kedvesem!

nergianak csak egy töredéke használható, a többi a légrés gerjesztésre / szórásokra / fordítódik. Ezzel így hasznos munkát végeztetni csak nagyon gazdagok engedhetik meg maguknak.

6. Másodlagos hatásként figyelembe kell venni, hogy a szórt mágneses mező a nagy méretek miatt a kocsis vastestében záródnának, azt az indukciós kemencékhez analóg módon egyszerűen felizzítanák. / Ez megoldaná a kocsik fűtését is, csak megfelelő hűtésről kellene gondoskodni. Energia felsővezetékéről! /

7. Problémákat okozna a mechanikus kivitel is. Elégg nehézkesnek tűnik egy több tonnás dugattyú megvezetése, a lassításhoz szükséges energia nyelése, a tömegerők okozta rázás sem-

legesítőse, a szükséges lendkerék elhelyezése és a járműre gyakorolt mozgás-stabilizáló hatásának kiküszöbölése / a mozdony nem követné a vágányok vonalvezetését / stb. Fentiek alapján nem látjuk biztosítottnak a dugattyús villanymotor fő előnyét; az olcsó előállíthatóságot, még akkor sem, ha „örületes erőt lehet vele előállítani”. Az „örületes erőt” mint új fizikai mértékegységet még nem ismerjük, bár következtetni lehetne rá, ha feltesszük, hogy az örületes erő szorozva valamiféle irányába eső elmozdulással / mondjuk szédületes elmozdulással / és osztva az idővel, összesen / 8 hengerre számítva / tízezer lóerőt ad. Meg kell állapítsuk viszont, hogy tévedés, miszerint az egyszerű lineáris villanymotor csak fogaskerék-átvitellel képes vinni a villanymozdonyt”, mert éppen az a fő előnye, hogy mindössze villamos-elektromágneses erőter kapcsolat van a pálya és a jármű között / vonóerőre vonatkoztatva /. Feltaláló aránylag könnyedén átsiklik a berendezéséhez szükségképpen alkalmazandó, ki-be kapcsolandó gyorsító-lassító áttételekről. Tudatni kellene vele, hogy egy tízezer lóerős nyomatékváltó nem kis probléma / ezer lóerő körülit már tudunk gyártani, de az is elég nehéz és drága /. A Kandó mozdony és a dugattyús villanymozdony összehasonlításával nem kívánok vitába szállni, de azért megjegyzem nem csak a dugattyú mágnesezésén múlik minden!

Ami a „villamosenergia átvitelt” érinti - amennyiben a népszerű és sokak által jobban ismert hatásfokot érti alatta, nos kissé önkényesnek tűnik a megjelölt 90 %. Valószínű ezt az értéket úgy nyerte, hogy a részhatásfokokat összeadta. Sajnos a részhatásfokokat összeszorozni, és nem összeadni kell. Így - ha ez a berendezés valaha is megmozdulhatna - annak hatásfoka még az 1-5 %-ot sem érhetné el.

Fentiek alapján az újításra nem tartunk igényt. Javasoljuk feltaláló forduljon rendkívül újszerű ötletével a Szabadalmi Hivatalhoz.

Olvashatóan aláírás

Szerkesztőségi megjegyzés:

ha mindezek után valaki azt hiszi, hogy ez vicc az nagyon téved, mert 1976. március 4-én ez az újítás érkezett a Ganz-Mávaghoz.

EGY ESTE A MARTOSBAN

Egy vegyész barátom állandó unszolására 3-én, pénteken este elmentem a Martos kollégiumba: „- Itt minden pénteken jó műsor és disco van, gyere el, legalább jól kibeszélgetjük magunkat”. Hallgattam a jó szóra és elmentem. Nem bántam meg! A műsorban a Calcutta trió szerepelt. Indiai zenét játszottak, a műsor közben az indiai zenét Európával megismertető Ravi Sankarról vetítettek egy filmet.

Ekkor kezdett közelebről érdekelni az együttes. A műsor után beszélgettem a trió tagjaival, névszerint Hörtobágyi Lászlóval, Kozma Andrással és Andor Klárával.

- Hol ismerkedtetek meg az indiai zenével? - kérdeztem Hörtobágyi Lacit.
- A családban. Fiatal koromban zongorán játszottam, de a többi hangszer is érdekelt. Hogy mikor ismerkedtem meg ezzel a zenével, azt már nem tudom megmondani. Egyszer csak azon vettem magam észre, hogy nagyon érdekel.

- Eleinte csak rádióból és lemezeiről ismertem - felelte Kozma András, - később egyre jobban érdekelt, komolyabban is elkezdtem foglalkozni vele. Sajnos ez nem ment olyan könnyen, szakirodalmat nagyon nehezen találtam. Nagyon kevesen foglalkozunk ezzel a zenével, így nem volt nehéz egymásra találni. Gitározni és hegedülni tanultam, ezeket a

hangszereket akkor nagyon közelinek éreztem magamhoz, de később rájöttem, hogy teljesen más világ.

- Gondolom, ez még kevés lett volna ahhoz, hogy ilyen jól elsajátítsátok ezt a zenét?
- Idáig kétszer jártunk Indiában, 1973-ban és 77-ben, ez összesen kb. másfél évet jelent.

- Hívtak benneteket?
- Mi kezdtük szorgalmazni az utazást, de ehhez hozzátartozik, hogy kint már hallottak rólunk és ők is hívtak. A kiutazás előkészítése volt a legnehezebb. Az adminisztrációt még aránylag könnyen sikerült elintézni, de az ösztöndíjjal már több probléma volt, elég kevés segítséget kaptunk. Végül is félig-meddig saját költségen utaztunk. Kint már könnyebb dolgunk volt, nagyon sok hindu zenésszel találkoztunk, akik nem csak a zenei világ és a hangszerek megismerésében voltak a segítségünkre, hanem a hétköznapi problémák megoldásában is. A 77-es utunk már könnyebben ment, itthon is ismertek az illetékesek, az indiai zenészszereseink pedig régi barátként fogadtak minket. Ekkor sikerült mélyebben megismerni ennek a távoli zenének a dallamvilágát és hangszereit. Most csak szitárt, tablát és tampurát hoztunk magunkkal, de nem csak ennyiből áll a készletünk.

- Az itt bemutatott Ravi Sankar filmet is a 77-es útról hoztátok?

- Igen, Ravi Sankar akkor kapta meg a legmagasabb indiai zenei kitüntetést, ebből az alkalomból forgatták a filmet.
- Már említetted, hogy Közép-Európában csak ti foglalkoztok indiai zenével, gondolom, sok meghívást kaptok.

- Sajnos nem bővelkedünk meghívásokban, még nem ismernek eléggé minket. Gyakran kapunk irodalmi összeállításban helyet, de vannak önálló előadásaink is, mint például ez a mai. Szeretnénk a fiatalokkal megismertetni ezt a zenét, amit eddig talán csak a Bangla-Desh filmből ismerhettek egy kicsit.
- Mennyit gyakoroltok naponta?

- Szinte teljes szabadidőnkben, leszámítva az utazások és koncertek idejét. Főállásban csináljuk, tehát van időnk bőven.

- Mielőtt hivatalosan is elkezdtetek foglalkozni a zenével, mi volt a foglalkozásotok?

- Andris pszichológus, én pedig könyvtáros voltam.

Megköszöntöm az együttes tagjainak a beszélgetést.

A viszontlátásra nemsokára sor kerül, a héten a Mária utcai kollégiumban vendégszerepelnek.

Kerekes Gyula

KÖZLEK-LIK FILMKLUB MŰSOR:

Nov. 22. 1/27 A HÉT SZAMURÁJ

Nov. 29. 1/27 BOTRÁNY AZ OPERÁBAN

VASÚTGÉPÉSZ SZAKEST A MÜNICH KOLLÉGIUMBAN
1978. XI. 30. 18³⁰

VENDÉGEINK: SOMOGYI FERENC, A GRANZ-MÁVAG
MOTOR ÉS HAJTÓMŰ GYÁREGYSÉSENEK FŐKONSTRUKTŐRE

PROGRAM: SZAKMAI BESZÉLGETÉS
DIAVETÍTÉS
MINDENKIT SZERETTEL
VÁRUNK!

TDK
KONFERENCIA

21-ÉN 19³⁰
TÉP

GÉPJÁRMŰ STÚDIÓ

VENDÉGÜNK WURM OTTÓ, A SZIGETSZENTMIKLÓSI VOLVO-LAPLANDER
GYÁREGYSÉG VEZETŐJE.

SZÜNET DIAVETÍTÉSSEL EGYRE-
TÖBBET BESZÁMOLÓT TART A
SVÉDORSZÁGI ÉS A MAGYAROR-
SZÁGI VOLVO GYÁRTÁSÉBOL,
VALAMINT BEMUTATUNK EGY
VOLVO-LAPLANDER TEREFSÁGOT.
HELYE: KÖZLEK-LIK
IDŐPONT: 1978. XI. 28. 18³⁰
KEDD!!!

"Olyan jó lenne tudni..."

éneklí egyik dalában Máté Péter. Igen,

"Olyan jó lenne tudni" már nekünk is a

VIZSGAIDŐPONTOKAT!

BUDOLÓ

A rótek, utak csendesen
úsznak a hűvös vizeken.
Sej, haj,
úsznak a hűvös vizeken.

Van krumplink és van kanalunk,
piszokban élünk s meghalunk.
Sej, haj,
piszokban élünk s meghalunk.

Miért gúrból kicsikém a szád?
Új inget gondolok rád.
Sej, haj,
új inget gondolok rád.

Senkije sincs, nem éri gyász,
akire csak egy párt vigyáz.
Sej, haj,
akire csak egy párt vigyáz.

JÓZSEF ATTILA

Kiadja: A BME és a KÖZLEKEDES-
MÉRNÖKI KAR KISZ VEZETŐSÉGE

Felelős kiadó: SZANDTNER IVÁN
Felelős szerk.: KOMÓCSIN ZOLZÁN
Főszerkesztő: MILE KÁROLY
KÉSZÍTETTÉK:

Németh György Szabó László
Tarján Frigyes Urbán Iván

Készült a BME sokszorosító üzemében a
4021 számú megrendelés alapján
Sokszorosítás vezető: MISZORI SÁNDOR